

dovje, in koliko sta takrat trpela M. Oktavij in C. Antonij.

Pozneje so začeli Benečani zavidati blagostanje Korčuli. Da jo izrinejo s pota, kaj so učinili? Kar naravnost in očitno napasti je, to vendar ni kazalo, tudi ni bilo najmanjšega vzroka, zato so udarili po stranskem potu. Imovitejše stanovnike so obsuli s plemstvom, plemičem pa ni bilo dopuščeno baviti se z obrtnijo. In pod to krinko blagodarnosti uničila je Venecija Korčulo, zabodla jo je kar v srce. Ostal jej je skver do današnjega dne, in na njem se še tešejo in popravljajo velike ladije.

Predno je zora zabelila, prestala je burja. Kedar se je zdanilo, bilo je morje mirno in tiho, in na palubo je prilezlo polno potnikov. Deca se je veselila, odrasčeni pa so se razgovarjali o sinočni burji.

Ko je jelo solnce zahajati, bili smo pred gruško luko. Jaz sem hitel v Dobrovnik. Ne bodem opisoval ga, ne bodem navajal čuvstev, katera so se mi pojavljala v duši, kedar sem stopil na ta blaženi kraj, kjer se je narodna muza popela do tolike višine, kjer sta se porodila Bošković in Getaldi, kjer je peval Gundulić, kjer je umrl Palmotić. Dobrovnik, te jugoslovanske Atene, ta božanstveni žrtvenik, ki predstavlja staro veličino, čegar spomini so zabeleženi s kamenom na jadranskem morju, zapisani v znanosti z zlatimi črkami, z uzvišeno besedo v božanstveni pesmi, stoji kot most med srednjim in novim vekom. Prihrul je vihar in porušil vso domovino; porušil je tudi Dobrovnik. Podlegel je tudi on neizbeživi osodi, katera zadeva mesta in narode, katera jih vzdiguje in naposled pobije na tla. Tako se vek za vekom ponavlja povest človeška. Padel je Dobrovnik kot nezavisna državica, ali on je ostal še vedno pri svojem narodu kot oni perivoj, ki so nam ga predniki zapustili, da bi ne pozabili, kakošni so oni bili. Cvetje njegovo še ni zvenelo in tudi ne bode, ono razsipa vonjavo ne daleč in široko po vsi domovini naši.

Kedar sem nekoliko ogledal Dobrovnik, povrnil sem se okolo polnoči na ladijo. Ker nisem bil potov vajen in je bilo tema, zašel sem. Slučajno sem naletel na nekoga delavca, ki je šel z Gruža v mesto. Poprosil sem ga, naj mi pokaže pravi pot. Spremil me je prav do parobroda. Hotel sem mu stisniti mal dar v roke. „Bog ne daj, ne, ne, mi Dobrovčani vemo, kje neha uljudnost, in kje se začinja dolžnost.“ Pozdravi in odide.

„Ne čudite se, gospod“, omenil mi je naslednjega dne kapitan, ko sem mu bil to povedal. „Tudi fakini so vam v Dobrovniku uljudni.“

Danes ni bilo one zoprne gnječe. Prišlo je tudi nekaj menihov, in mornarji so si jeli šepetati, da bode zopet burja. Pa je ni bilo. Ugleдали smo Lakromo, ta lepi perivoj nesrečnega Maksa. Na desno je odprto nam jadransko morje. Mornarji zatrjujejo, da jadransko morje je huje in nevarneje od Črnega morja. Tako je! Ako se ondi zgodi več nesreč, zgodi se jih zategadel, ker je ondi trgovina živahnejša, kakor na jadranskem morju. Ako je na Črnem morju „grego-levanat“ nadloga in strahota mornarju, na jadranskem morju je pa burja šiba božja. Prižvižga ti, ko se je najmanj nadjaš. Ako ne prevrne ladije, potrga jej jadra kot pajčevino. O burji veli pregovor, da se rodeva v Senju, na Reki da živi, a v Trstu da umira. Ali Dalmacija se ne jemlje v ozir, kakor da bi tu ne bilo burje. Trda bi se godila ladijam na jadra, da ni Dalmacija posejana z dobrimi lukami in zalivi. (Konec prih.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Prva seja državnega zbora po velikonočnih praznikih dne 5. maja t. l. vršila se je pri ne ravno zanimivem dnevnem redu precej živahno.

Koj začetkom seje spominjal se je predsednik dr. Smolka dné 28. aprila umrlega gališkega poslanca viteza Apolinara Hoppen-a, ki je bil dolgo vrsto let zastopnik gališkega velikega posestva okraja Strijskega, delaven, pošten, dobrotljiv in obče spoštovan.

Dalje storil je obljubo na mesto umrlega Zatorskega za mesto Krakovo izvoljeni poslanec dr. Maksimilijan Machalski.

Poslancu isterskemu dr. Milevoj-u dovoli se odpust 6 tednov.

Vlada naznanja, da je finančna postava za l. 1886. in pa postava, po kateri država prevzame železnice s Prage-Duks in Bodenbach v svoje oskrbovanje oziroma jo kupi, dobila Najvišje potrjenje. Potem naznani predsednik zbornici na novo došle predloge, med temi one, ki zadevajo pogodbo z Ogersko, dalje zbornici došle peticije, katere bo predsedništvo po različnosti vsebine izročilo dotičnim odsekom.

Potem rešijo se poročila legitimacijskega odseka o volitvah 8 poslancev, namreč gledé poslancev Hochhau-ser, Ghon, Rapaport, Pohnert, Izidor Zotta, Mandyczewski, Fischer in Hübner.

Te volitve se vse po predlogih odsekovih potrdijo brez ugovora.

Dalje rešile so se poročila peticijskega odseka. Pri teh poročilih nastale so deloma obširne razprave, prav živahna pa je postala razprava pri prošnji okrajnega zastopa Winterberg za omejitev privoljenja za ženitve. Poročevalec Kreuzig stavil je v imenu odsekovem predlog: „O tej prošnji prestopi se na dnevni red, ker to spada v področje deželnih zborov.“

K tej prošnji govoril je prvi naš poslanec Klun obširno in temeljito, kakor bodo čitatelji naši razvideli iz govora Klunovega, katerega priobčimo posebej od besede do besede.

Proti predlogu odsekovemu in poslancu Klunu govoril je najprej Nitsche, Pattai, potem za predlog odsekov Lienbacher, dalje zopet nasproti Pattai in zopet poslanec Klun. — Dalje govoril je Heilsberg proti predlogu naglasujoč, da se mora zoper veliko breme občin pomagati z drugimi postavami, na pr. o preskabljevanji ubogih, o domovinstvu in drugih postavah; konečno oglašil se je za predlog odsekov tudi knez Schwarzenberg, ki je prošnjo izročil naglasujoč, da omejitev ženitev želijo enako česki kot nemški njegovi volilci.

Konečno bil je predlog odsekov, o čegar prvem in drugem delu se je posebej glasovalo, sprejel nespremenjen.

Dalje rešile so se še nekatere druge manj pomenljive prošnje.

Konečno prebrala se je tudi interpelacija poslanca dr. Foreggerja v zadevah celjske sodnije, katera se glasi tako:

V seji 32. te visoke zbornice izrekel je gospod poslanec Miha Vošnjak očitanje, da se imeniki porotnikov c. kr. okrožne sodnije celjske sestavljajo nepravilno in sumičil je predsednika tega sodnega dvora in pa komisijo za izžrebanje porotnikov, ki je polovicoma sestavljena iz sodnikov prav nedvomljivim načinom, da neredno postopajo. V odgovorjanji na to očitanje in sumičenje se vodju pravosodnega ministerstva v 54. seji

zbornice ni zdelo primerno, zavrnuti te napade obrnjene pod varstvom imunitete zoper neoporečene visokostojee ude domačega sodnijskega stanu, ali pa vsaj dvombo izreči o resničnosti očitanj; še več celó kot verjetno kazal jih je z izjavo, da so mu dala povod, takoj vpejljati preiskave in da bo skrbel za pomoč, ako bi bila očitanja vtemeljena.

Podpisani tedaj stavijo do gospodja vodje pravosodnega ministerstva vprašanje:

Jeli je njegova prevzvišenost dotična vprašanja uže preiskal in zadostno dognal preiskavo, in ako to, jeli se je pokazalo, da so očitanja in sumičenja izrečena po gospodu poslancu Mihu Vošnjaku v 32. seji te visoke zbornice vtemeljena?

In ako niso, kako hoče gospod minister težko žaljenem uradnikom svojega področja preskrbeti zadostenja.

Interpelacijo podpisalo je razun Foreggerja še devetnajst poslancev „nemškega kluba“, na pr. Heilsberg, Steinwender, Hock, Reicher, Ausserer, Weitlof, Kraus, Derschatta, Pernerstorfer, Bendel, Fuss itd.

Konečno naznanil je predsednik Smolka seje odsekov in pa prihodnjo sejo, napovedano na dan 7. maja.

Govor gosp. poslanca Kluna

o ženitvanjskih oglasnicah v 61. seji državnega zbora dne 5. maja.

Visoka zbornica! Pred nami ležeči predlog peticijskega odseka, kateri visoki zbornici priporoča o prošnji okrajnega zastopa v Winterbergu na Českem zarad omejitve dovoljenja ženitve na dnevni red prestopiti, me napolnuje zarad pridejanega podpiranja s posebno zadovoljnostjo (veselost na desnici), ker s sprejetjem tega predloga je odločno razsojeno, da ta reč ne gre odločevati državnemu zboru, ampak ta pravica gré le deželnim zborom. Zarad tega opuščam tudi kak dotični predlog staviti, vendar si ne morem kaj, da bi v tej zadevi, ki je za ljudstvo tolike važnosti, visoki vladi pri sedanji priliki ne priporočal nekaterih toček v prav resen predvarek.

Bil je čas, ko je visoka zbornica in vlada o tej pravici vse drugače sodila. Leta 1863. namreč je bil sprejet od zbornice poslancev načrt postave, zadevajoč odpravo političnih ženitovanjskih oglasnic, katere so bile od l. 1850. do l. 1863. v navadi tudi v tistih deželah, v katerih postavno niso bile opravičene, kateri je bil pa od gospôske zbornice zarad pomislika kompetence zavržen, ker reč je delo deželnega postavodajalstva.

Temu l. 1863. izrečenemu načelu se toraj s sprejetjem današnjega predloga pritrjuje tudi od te visoke zbornice ter bode vsaki dvom kompetence s tem odstranjen, da se ta zadeva deželnim zborom izročuje. Visoka vlada bila je uže enkrat tega mnenja; ker je l. 1868. postavni načrt, tikajoč se odstranjenja ženitvenega dovoljenja, predložila ne več državnemu zboru, ampak deželnim zborom ter je bil od večine teh tudi sprejet. Slabi nasledki tega odstranjenja nastopili so pa tako kmalu in tako očitno, da se je uže takoj v naslednjih letih čutilo vedno bolj razširjajoče se gibanje po vseh deželah, kjer je bilo odstranjeno politično ženitovanjsko dovoljenje, da so se toraj v raznih deželnih zborih stavili dotični predlogi ter so bili od nekaterih deželnih zborov tudi sprejeti primerni postavni načrti. Od kranjskega deželnega zbora je bila sprejeta taka postava uže l. 1871., a žalibog, ni bila potrjena.

Leta 1880. je bil vnovič dotični predlog stavljen, a od tedanje večine deželnega zbora. Leta 1883. bil je

tak predlog ponovljen in pri obravnavi tega deželnemu odboru naročeno, da naj se obrne do visoke vlade s vprašanjem, ali se predloženi načrt postave sme nadejati pritrjenja, ali pa so in kake spremembe pri tem potrebne.

Z enakim vprašanjem obrnil se je l. 1883. deželni odbor solnograški na visoko vlado, katera je na oboje vprašanje skoraj da z enakim odlokom odgovorila, s katerim pa ni bil zadovoljen niti deželni zastop solnograški, niti kranjski.

(Dalje prihodnjič)

Naši dopisi.

Iz Dubice v Bosni 28. apr. (Konec.) — Ko bi zamogli naši Bosanci v Hrvatsko vsaj toliko sena prodati, kolikor ga sami potrebujejo, morajo skor vsako pomlad seno v Hrvatski drago kupovati, en cent stare vage dostokrat še čez dva forinta na debelo; letos pa se je seno v Dubici na drobno kar po enaki ceni prodajalo, kakor koroza, po 6—7 krajcarjev oka, to je, 2 $\frac{1}{4}$ funta. Drugi razlog, da nimajo tukaj dosti krme, je ta, da jeseni nikdo ne misli na druge stvari, kakor edino na seno; koruzni klipovi (šterži) se oberó jeseni, na koruzovino ne misli se nič, da bi se spravila; čede lazijo po polji kar za obirači in hrustajo zelene vrhove, doljne debeleje stable pa puščajo, da jih pozimi poiščejo in pozobljejo. Neki slovenski naselnik pravil mi je, da je vlansko jesen za 50 krajc. dobil od enega Bosanca 4 dobra kola lepe kuruzovine, katera ga je letos iz nesreče in pomanjkanja rešila. Tudi za slamo se redko kdo meni, da bi jo spravil za krmo; edino ovsenico še nekateri nekoliko čislajo, druge pa prav nič. Pravilo se mi je, da je neki turčin imel velik stog slame še precej v zimo; enkrat pa jo zapali sam, češ, da je ne bo nič potreboval, spomladi se je sicer kesal, ker bil bi jo potreboval, ali lepe denarje za-njo dobil, pa imel je samo nekaj pepela na kupu, bilo je prepozno. To so nekatere žalostne črte o živinoreji naši, katera se ne bode nikakor zboljšala, dokler svet ne bo začel skrbeti za potrebno krmo. Vlada po občinah razpošilja žebce, bike, ovne, mrjasce, da bi se živinoreja v Bosni zboljšala, ali arabski konji, španjske ovce itd. potrebujejo še večo skrb, toraj boljo krmo, od dozdej navadnih naših živinskih pasmin (sort), zato vse prizadevanje vladino ne more nič pomagati živinoreji, dokler se ne brigajo posestniki za vsaj potrebno krmo. Ko bi se našla kje pasmina govedja itd., da bi po medvedovo ne jedla po zimi, taka pač bi bila posebno dobra za naše ljudi. — Slive (češplje) suhe bosenske nekđaj so jako slovele, ter se prodajale en tovor = 225 funtov tukaj v Bosni po 30 gld., pred 4 leti še po 20—25 gld., lansko leto samo po 12 gld., nisem znal vzroka temu, zdaj pa mislim, da je vzrok prav ameriška sušilnica, katera drugotne, če tudi slabše slive bolje suši, toraj one rastejo v ceni, bosenske pa — padajo. Pa upam, da bodo bosenske suhe slive zopet prve v trgovini, kakor so poprej bile, samo da jih sušimo v ameriški sušilnici. Mislil sem prositi vlado, naj bi jo uvela, ali našel sem moža, kateri ima na 3 mestih sušiti slive, on je pripravljen to novo sušilnico poskusiti, samo da bi jo znal postaviti. Toraj prosim, da napišete ime knjižice (nemške), iz katere bi zamogel posneti obris in postaviti to sušilnico. *)

*) Najbolje je obrniti se na gospoda grofa H. Attemsa v Lechwaldu pri Gradcu, on rado voljno dá vse podatke v sušenji sadja in ima tudi sušilnice na prodaj. Vred.